

DATE ARHEOZOOLOGICE DIN AȘEZAREA MEDIEVALĂ SIRET

DE

LUMINIȚA BEJENARU, CARMEN TARCAN-HRIȘCU

Datele arheozoologice cuprinse în acest studiu rezultă din analiza unui al treilea eșantion provenit din așezarea medievală de la Siret, recoltat în anul 1994. Primele două analize arheozoologice pentru stațiunea Siret¹ s-au constituit astfel ca repere comparative în cadrul acestui studiu. Mulțumim și pe această cale domnului profesor Victor Spinci, care a condus lucrările arheologice, a colectat materialul și ni l-a încredințat pentru analiză. Determinarea specifică a resturilor (tabelul 1) relevă o diversitate faunistică mai largă decât în cazurile precedente, datorată în principal mărimii eșantionului care este aproape triplu față de fiecare din cele anterioare.

A. MOLUȘTELE. S-au găsit doar două valve care aparțin genului *Unio* (scoica de râu), după cum reiese și din tabelul 1.

B. PEȘTII. Din cele nouă resturi osoase de pești au fost determinate: o radie I din înotătoarea pectorală de sturion; trei oase operculare de ciprinid; două radii I din înotătoarea pectorală și un hiomandibular de somn (*Silurus glanis*).

Proveniența acestor pești poate fi desigur râul Siret, pe al cărui mal drept este situată așezarea analizată. Apele acestui râu erau intens populate cu pești. Chiar specii dulcicole de sturioni (viză, cegă) apar semnalate pentru cursul inferior al Siretului², unde puteau fi deci și pescuite. Este însă bine știut, că sturionii populau intens Dunărea și ar fi posibil ca piesa osoasă găsită la Siret să constituie o dovadă pentru comerțul intern cu pește, despre care se afirmă că se practica intens în Moldova medievală: "peștele de la Galați fiind transportat în cantități mari la Iași, Suceava și celelalte centre ale țării"³.

C. PĂSĂRILE. Au fost identificate în principal piese osoase de la păsări domestice: 22 de la *Gallus domesticus* (găina domestică) și 17 de la *Anser domesticus* (gâsca domestică). Dintre acestea, doar câteva au putut fi măsurate (tabelul 2), dimensiunile lor fiind considerate mici.

Tot păsărilor le pot fi atribuite și alte 11 resturi nedeterminabile, precum și un fragment dintr-un premaxilar rămas de la un reprezentant al genului *Anas* (rață).

D. MAMIFERELE. 1. *Bos taurus*. Resturile de taurine, care predomină ca număr restul speciilor, aparțin tuturor segmentelor corporale (tabelul 3). Unele aspecte morfologice pot fi urmărite biometric pe coarnele și metapodalele păstrate în stare mai bună. Coarnele au o variabilitate morfometrică exprimată prin lungimea curbării maxime (60-160 mm), circumferința bazală (80-190 mm) și indicele de aplatizare (72,34-95,24). Metapodalele întregi, în număr de 38, aparțin în majoritate exemplarelor femele (tabelul 4). Înălțimile la greabăn, calculate pornind de la lungimile acestor elemente anatomice, utilizând coeficientul lui Fock, variază între 978 mm și 1250 mm. Media lor – 1099 mm – se apropie de cele obținute pentru eșantioanele faunistice precedente

¹ S. Haimovici, C. Tarcan, G. Amaximoaic, Studiu arheozoologic cu privire la materialul provenit din orașul medieval Siret (secolele XIV-XV), în *ArhMold*, XVI, 1993, p. 311-320; S. Haimovici, L. Bejenaru, Studiul materialului arheozoologic aparținând sfârșitului secolului XIV și începutul celui de-al

XV-lea, provenit din orașul medieval Siret, în Suceava, *Anuarul Muzeului Bucovinei*, XXI, 1994, p. 41-55.

² P. Bănărescu, *Fauna R.P.R.*, București, XIII, 1964, p. 202-209.

³ C. C. Giurescu, *Istoria pescuitului și a pisciculturii în România*, I, 1964, p. 227.

Tabetul 1
REPARTIȚIA CANTITATIVĂ A MATERIALULUI FAUNISTIC DIN COMPLEXELE ARHEOLOGICE

	Bos taurus		Sus domesticus		Ovis-Capra		Equus caballus		Canis familiaris		Felis domesticus		Lepus europaeus		Cervus elaphus		Aves		Pisces		Molusca		Total	
L15	Nr	103	27	24	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	159
	%	64,78	16,98	15,09	1,89	0,63	0,63	1,89	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	0,63	100
L16	Nr	274	71	59	2	4	4	2	4	4	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	419
	%	65,39	16,95	14,08	0,48	0,95	0,95	0,48	0,95	0,95	1,19	1,19	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	0,95	100
L17	Nr	92	15	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	118
	%	77,97	12,71	7,63	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
L18	Nr	205	61	69	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	355
	%	58,91	17,53	19,83	0,86	0,29	0,29	0,86	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	0,29	100
L19	Nr	26	19	7	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	54
	%	48,15	35,19	12,96	3,7	—	—	3,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
L20	Nr	435	166	77	9	2	2	9	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	712
	%	61,1	23,31	10,81	1,26	0,28	0,28	1,26	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	0,28	100
L21	Nr	209	69	32	8	2	2	8	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	332
	%	62,95	20,78	9,64	2,41	0,6	0,6	2,41	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	100
L22	Nr	184	48	39	3	1	1	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	279
	%	65,95	17,20	13,98	1,08	0,36	0,36	1,08	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	0,36	100
L23	Nr	19	7	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	28
	%	67,86	25	3,57	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
L24	Nr	61	11	4	4	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	80
	%	76,25	13,75	5	5	—	—	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
L25	Nr	49	8	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	61
	%	80,33	13,11	4,92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
G7	Nr	14	3	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	24
	%	58,33	12,5	25	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
G8	Nr	26	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	27
	%	96,3	—	3,7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
G9	Nr	7	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
	%	70	20	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
G10	Nr	15	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	15
	%	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	100
S	Nr	281	73	34	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	395
	%	71,14	18,48	8,61	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	0,25	100
T	Nr	2000	580	365	35	15	15	35	15	15	6	6	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3067
	%	65	18,91	11,9	1,14	0,46	0,46	1,14	0,46	0,46	0,2	0,2	0,1	0,1	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	0,07	100

L = locuință; G = groapă; S = strat; T = total

Tabelul 2

DATE BIOMETRICE PENTRU *GALLUS DOMESTICUS* ȘI *ANSER DOMESTICUS*
(mm)

	Gallus domesticus		Anser domesticus	
	Nr.	Variab.	Nr.	Variab.
Coracoid: lung.max	2	47-54	-	-
Humerus: lărg.prox.	2	17	2	
lărg.dist.	1	13	-	25-33
Radius: lung.max.	1	55	-	-
Cubitus: lung.max.	1	55	-	-
Femur: lung.max.	1	70	1	84
lărg.prox.	1	14	2	20-21
lărg.dist.	1	17	1	22
Tibiotars: lărg.prox.	-	-	1	26
lărg.dist.	1	12	1	21
Tarsometatars: lung.max.	2	65-78	-	-
lărg.prox.	2	11-13	-	-
lărg.dist.	2	12-14	1	18

Tabelul 3

REPARTIȚIA PE SEGMENTE CORPORALE DE *BOS TAURUS*

	Locuințe		Gropi		Strat	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%
dinți	93	5,66	3	4,84	5	1,78
schelet cefalic	221	13,14	5	8,06	41	14,59
vertebre, coaste	233	14,17	11	17,74	35	12,46
centuri	186	11,31	12	19,35	22	7,83
stilopod	214	13,02	5	8,06	31	11,03
zeugopod	262	15,94	10	16,13	53	18,86
autopod	435	26,46	16	25,81	94	33,45
Total	1644	100	62	100	281	100

N.B. Nu au fost luate în considerare resturile feteului

ale așezării medievale Siret (1084 mm, 1119 mm), precum și de media calculată pentru stațiunea medievală Baia (1130 mm)⁴. Luând pentru comparație talia bovinelor din altele regiuni europene, privind aceeași perioadă, se constată că la Siret ea apare ușor superioară celei din Rusia (1072 mm), dar puțin sub valoarea celei din Ungaria (1245 mm)⁵. O serie de alte date metrice pentru resturile de vite sunt redată în tabelul 4.

Tabelul 4
DATE BIOMETRICE PENTRU *BOS TAURUS* (mm)

Dimensiuni	Nr.	Variab.	Media
Corn:			
lung.max.	23	60-160	124,7
circumf.bază	57	80-190	132
diam.max.bază	58	27-67	45,28
diam.min.bază	57	23-52	37,23
indice applatizare	57	72,34-95,24	83,05
Maxilar sup:			
lung.M ³	9	26-29	27,67
Mandibulă:			
lung.dinți jugali	1	118	-
lung.mol.	4	81-92	85,75
lung.M ₃	14	34-38	35,43
lung.condil	11	38-46	40,91
Omoplat:			
lung.cap artic.	14	59-71	63
lung.cavit.glenoide	16	46-59	53,44
lărg.cavit.glenoide	19	38-54	44,53
lărg.min.gât	12	42-60	49,33
Humerus:			
lărg.dist.	8	66-87	73
lărg.trochleci	8	58-78	67,25
Radius:			
lărg.prox	8	70-93	76,88
lărg.artic.prox.	8	64-80	69,63
lărg.dist.	7	56-76	64,57
lărg.artic.dist.	6	50-67	59,17
Cubitus:			
lărg.artic.	10	37-47	42
Coxal:			
diam.ap.cavit.acctab.	2	54-58	-
Tibia:			
lărg.prox.	1	86	-
lărg.artic.prox.	1	83	-
lărg.dist.	9	35-59	47,22
lărg.artic.dist.	9	32-55	42,67
Centrotars:			
lărg.max.	3	47-55	50
lărg.artic.	5	37-48	42
Astragal:			
lung.max.	30	48-70	58,53
lărg.trochleci inf.	18	35-46	39,11
Calcancu:			
lung.max.	4	122-132	125,5
lărg.max.	25	43-56	48,68

⁴ S. Haimovici, *Studiul materialului faunistic din așezarea orășenească de la Baia, în Orașul medieval Baia în secolele XIV-XVII*, Iași, 1980, p. 272.

⁵ F. Audoin Rouzeau, *La taille du boeuf domestique en Europe de l'Antiquité aux temps modernes, în Fiches d'ostéologie animale pour l'Archéologie, Série B: Mammifères*, 1991, p. 11-20.

Tabelul 4 (Continuare)

Dimensiuni	Nr.	Variab.	Media
Metacarp:			
lung.max.	24	163-200	180,21
lărg.prox.	39	43-60	50,67
lărg.dist.	41	46-64	53,46
lărg.min.diaf.	30	26-33	28,30
indice 4x100/1	24	14,03-17,58	15,57
indice 3x100/1	23	26,49-33,94	28,92
Metatars:			
lung.max.	14	199-220	210,14
lărg.prox.	29	34-49	42,97
lărg.dist.	28	42-59	50,32
lărg.min.diaf.	25	21-28	24,36
indice 4x100/1	14	10,53-13,4	12,15
indice 3x100/1	14	19,72-28,23	24,11
Falanga I:			
lung.max.	99	50-67	57,32
lărg.prox.	105	23-35	27,11
lărg.dist.	108	21-32	25,58
Falanga II:			
lung.max.	51	34-45	39,37
lărg.prox.	52	23-34	27,15
lărg.dist.	40	18-30	22,83
Falanga III:			
lung.plantară	21	51-78	60,76
lărg.plantară	31	17-27	21,26
lărg.artic.	35	18-24	19,77

Trebuie remarcată prezența a trei metapodale de la femele, conform indicelui de gracilitate, care au însă extremitățile distale mult lărgite, indicele 3x100/1 variind între 30 și 33,94. Această situație s-ar putea interpreta ca o consecință a folosirii animalelor respective pentru tracțiune.

Raportate la locuințele 20,16 și 14, s-au găsit concentrate resturi de coarne, respectiv în număr de 31, 22, 15, majoritatea purtând la baza lor tăieturi superficiale. Altele, dintre cele găsite în locuința 20 apar chiar secționate complet transversal.

Din punct de vedere patologic semnalăm: un corn care prezintă o anomalie de formă (în nivelul locuinței 20); un caz de patogenie fetală (în nivelul locuinței 18). Scheletul fetusului avortat s-a păstrat doar parțial: un fragment de neurocraniu, un fragment costal, humerus drept, femur stâng, fragment proximal de femur drept, tibie dreaptă, metatarse. Vârsta lui, calculată conform indicilor stabiliți de W. Prummel⁶, este de aproximativ 200 de zile de la data concepției.

2. *Sus domesticus*. Ca număr de resturi, porcul domestic secondează vitele mari. Materialul păstrat este foarte fragmentat, provenind din toate porțiunile scheletului (tabelul 5). Piese măsurabile sunt rare, datele metrice fiind cuprinse în tabelul 6.

3. *Ovis-Capra*. Resturile de ovicaprine au și ele un grad de fragmentare mare. Toate segmentele corporale sunt reprezentate (tabelul 7). S-au efectuat puține măsurători (tabelul 8), iar înălțimea la greabăn nu a putut fi estimată. Diferențierea *Ovis/Capra* s-a făcut doar pe 33 resturi: 24 de *Ovis* și 9 de *Capra*.

⁶ W. Prummel, *Atlas for identification of foetal skeletal elements of Cattle, Horse, Sheep and Pig, Part 2*, în *Archaeozoologia*, 12, 1987, p. 11-42.

Tabelul 5

REPARTIȚIA PE SEGMENTE CORPORALE A RESTURILOR DE *SUS DOMESTICUS*

	Locuințe		Gropi		Strat	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%
dinți	21	4,18	1	20	7	9,59
schelet cefalic	140	27,89	-	-	8	10,96
vertebre, coaste	126	25,10	2	40	26	35,62
centuri	48	9,56	1	20	8	10,96
stilopod	47	9,36	1	20	6	8,22
zeugopod	81	16,33	-	-	15	20,55
autopod	39	7,57	-	-	3	4,11
Total	502	100	5	100	73	100

Tabelul 6

DATE BIOMETRICE PENTRU *SUS DOMESTICUS* (mm)

Dimensiuni	Nr.	Variab.	Media
Maxilar.sup.:			
lung.jugali	1	113	-
lung.mol.	1	61	-
lung.M ³	7	28-32	30,29
Mandibula:			
lung.dinți jugali	3	104-123	112
lung.mol.	8	56-72	62,88
lung.M ₃	11	27-35	31,09
lung.condil	1	24	-
lung.simfiză	3	49-60	54,67
Omoplat:			
lung.cap.artic.	2	34-36	-
lung.cavit.glenoide	1	26	-
lărg.cavit.glenoide	1	26	-
lărg.min.gât	4	20-24	22,75
Humerus:			
lărg.dist.	11	37-42	39,27
lărg.supr.artic.dist.	12	27-33	30,50
Radius:			
lărg.prox.	9	22-29	25,28
Cubitus:			
lărg.artic.	20	18-23	21,30
Coxal:			
diam.ap.cavit.acctab.	7	29-35	32,71
diam.tr.cavit.acctab.	9	27-32	29,33
Tibia:			
lărg.dist.	4	28-33	30,25
lărg.artic.dist.	3	20-24	22,67
Astragal:			
lung.max.	2	39-40	-
lărg.trochleci	2	23-25	-
Calcaneu:			
lung.max.	1	82	-
lărg.max.	6	27-31	28,67

Tabelul 7

REPARTIȚIA PE SEGMENTE CORPORALE A RESTURILOR DE LA *OVIS-CAPRA*

	Locuințe		Gropi		Strat	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%
dinți	19	5,86	1	14,29	2	5,88
schelet cefalic	55	16,98	1	14,29	6	17,65
vertebre, coaste	97	29,94	2	28,57	10	29,41
centuri	27	8,33	–	–	1	2,94
stilopod	51	15,74	–	–	4	11,76
zeugopod	50	15,43	1	14,29	7	20,59
autopod	25	7,72	2	28,57	4	11,76
Total	324	100	7	100	34	100

Tabelul 8

DATE BIOMETRICE PENTRU *OVIS-CAPRA*

Dimensiuni	Nr.	Variab.	Media
Maxilar.sup.:			
lung.M ³	2	18–21	–
Mandibulă:			
lung.dinți jugali	1	67	–
lung.mol.	1	47	–
lung.M ₃	3	22–24	22,67
lung.condil	3	22–25	23,33
Omoplat:			
lung.cap.artic.	2	35–36	–
lung.cavit.glenoide	2	27–30	–
lărg.cavit.glenoide	2	23–25	–
lărg.min.gât	2	23–26	–
Humerus:			
lărg.dist.	5	32–35	33,80
lărg.artic.dist.	7	28–33	31,29
Radius:			
lărg.prox.	2	31–33	–
lărg.artic.prox.	2	29	–
lărg.dist.	1	31	–
lărg.artic.dist.	1	29	–
Cubitus:			
lărg.artic.	2	29–32	–
Femur:			
lărg.prox.	1	44	–
lărg.cap	1	23	–
Tibia:			
lărg.dist.	6	28–30	28,67
lărg.artic.dist.	6	22,5–26	24,58
Metacarp:			
lărg.prox.	7	21–28	23,71
lărg.dist.	1	26	–
Metatars:			
lărg.prox.	1	22	–
Astragal:			
lung.max.	1	22	–
Falanga I:			
lung.max.	2	41–43	–
lărg.prox.	1	14	–
lărg.dist.	2	13–14	–

4. *Equus caballus*. Existența celor 35 resturi de cal în așezarea medievală de la Siret, nu este însoțită și de dovezi ale folosirii acestei specii în alimentație. Lipsesc urmele de descărnare la nivelul oaselor, dar în schimb apar frecvent capetele osoase roase, ceea ce ar însemna că acestea au fost aduse de carnivore din locurile de abandonare a cadavrelor respective. Mai mult, aproape jumătate din numărul de resturi înregistrate pentru cal, sunt reprezentate de dinți dispersați la nivelul așezării. Doi incisivi indică vârste destul de mari, una de aproximativ 13 ani, cealaltă de 14-16 ani⁷. Măsurători s-au luat pentru trei resturi osoase și opt dinți jugali superiori (în mm): calcancu cu lung. max. de 115 mm și lărg. max. de 57 mm; metacarp cu lărg. dist. de 54 mm; falanga I cu lung. max. de 82 mm, lărg. prox. de 52 mm și lărg. dist. de 45 mm. Pentru cei opt dinți jugali superiori, datele obținute sunt următoarele:

	P2stg	P3stg	P3dr	P4stg	P4dr	P4dr*	M2stg	M3stg
lung.supr.mast.	35	28	27	27	27	25	27	28
lărg.supr.mast.	24	27	28	27	27	27	25	23
lung. protocon	9	11	11	12	12	11	13	13

* dinte anormal crodat

5. *Canis familiaris*. Resturile de câine au o variabilitate dimensională semnificativă, bine exprimată prin măsurătorile efectuate (în mm) pe trei mandibule conservate mai bine cu:

lung. dinților jugali:	65; 78; 52
lung. carnasierci:	19; 25; 15
lung. condilului:	- - 15.

6. *Felis domesticus*. Pisica domestică este reprezentată doar de șase oase găsite, majoritatea în nivelul locuinței 16: o mandibulă cu lungimea dinților jugali de 20 mm și lungimea carnasierci de 7,5 mm; două fragmente costale; un metacarp și un fragment de cubitus cu lărgimea suprafeței articulare de 9 mm. La acestea se mai adaugă un fragment distal de humerus cu lărgimea epifizei inferioare de 16 mm, găsit în stratul de umplutură.

7. *Lepus europeus*. Deși era probabil o specie importantă de vânat, icpurele de câmp apare în acest eșantion doar cu trei fragmente osoase de tibie, de metapodal și de radius (lărgimea proximală este de 11 mm).

8. *Cervus elaphus*. Numai două fragmente de carne atestă prezența cerbului, ambele purtând urme ale intervenției umane. Unul din fragmente, cel găsit în nivelul locuinței 20, poartă tăieturi superficiale transversale și ușoare urme de arsură. Cealaltă piesă, din nivelul locuinței 21, are un capăt cu evidente urme de fasonare, executate prin tăieturi oblice-longitudinale, precum și transversale.

*

Structura eșantionului analizat corespunde în general cu celelalte două anterioare, din anii 1992 și 1993. Astfel, se observă că predomină resturile de animale domestice, proporția celor vânat fiind foarte redusă. Speciile importante în alimentație sunt *Bos taurus*, *Sus domesticus*, *Ovis -Capra*, raportul dintre ele fiind reprezentat pentru fiecare eșantion în tabelul 9.

Tabelul 9

RAPORTUL DINTRE PRINCIPALELE SPECII DOMESTICE DIN CADRUL MATERIALULUI FAUNISTIC DE LA SIRET

	eșantion 1992		eșantion 1993		eșantion 1994	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%
<i>Bos taurus</i>	778	76,5	576	65,53	2 000	67,91
<i>Sus domesticus</i>	174	17,11	206	23,44	580	19,69
<i>Ovis-Capra</i>	65	6,39	97	11,04	365	12,39

⁷ Gh. Catrane, I. Curtov, *Determinarea vârstei la animale*, București, 1958, p. 18.

Taliile calculate la bovine sunt asemănătoare în cele trei eşantioane. Ceea ce apare diferit și particularizează lotul de față, se referă în principal la grupele faunistice noi (moluștele și peștii), care n-au fost determinate în primele două eşantioane, ca și la reprezentarea mai bună a păsărilor (1,66%, față de 0,28% și 0,55% în eşantioanele precedente).

DONNÉES ARCHÉOZOOLOGIQUES DU SITE MADIÉVAL SIRET

Le site médiéval de Siret, fouillé de 1992 jusqu'à présent, sous la direction de M. Prof. Victor Spinei, a livré de très nombreux vestiges osseux.

L'échantillon faunique de l'année 1994 comprend 3067 restes, en provenant de mollusques, poissons, oiseaux et mammifères (tableau 1). On a effectué, pour les principales espèces, des analyses de fréquence et morphométriques (tableaux 2-8). On a constaté que les animaux utilisés plus fréquemment dans l'alimentation des habitants sont *Bos taurus*, *Sus domesticus* et *Ovis-Capra* (tableau 9).

EXPLICATION DES TABLEAUX

- Tab. 1. La répartition quantitative du matériel faunique découvert dans les complexes archéologiques.
- Tab. 2. Les données biométriques pour les espèces *Gallus domesticus* et *Anser domesticus*.
- Tab. 3. La répartition des restes de *Bos taurus* après les segments corporels.
- Tab. 4. Les données biométriques pour *Bos taurus* (en mm).
- Tab. 5. La répartition des restes de *Sus domesticus* après les segments corporels.
- Tab. 6. Les données biométriques pour *Sus domesticus* (en mm).
- Tab. 7. La répartition des restes de *Ovis-Capra* après les segments corporels.
- Tab. 8. Les données biométriques pour *Ovis-Capra* (en mm).
- Tab. 9. Le rapport entre les principaux espèces domestiques trouvées dans le matériel faunique de Siret.